

3. Menger C. (1871). Grundsätze der Volkswirtschaftslehre. W. Braumüller, Wien, 287 s.
4. Руководство Осло. – М. : ОЭСР, 2006. – 192 с.
5. Про інноваційну діяльність : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

Volodymyr Bilotserkivets, Doctor of Economic Sciences,
National metallurgical academy of Ukraine, Dnipropetrovs'k

NEW ECONOMY GOODS AND INNOVATION: PERSPECTIVES OF IDENTIFICATION

Annotation

In the article the features of theoretical-methodological base of identification of goods of new economy are examined, criteria of differentiation elements of new economy and innovation economy are determined. The main directions of benefits differentiation growth, deviants benefits occurrence. Attribute requirements for status as an independent substanzialization of neo-goods as separate goods are disclosed. It is determined that the legitimization of the status of the benefit as an independent item requires provision of his own verbal identifier in descriptive level. Particular attention is given to the allocation of significant differences of innovation from neo-goods. It is shown that the provision of good new status is the exclusive prerogative of the consumer, not the company or the state, the right of which is to strengthen the status of innovation. It is proved that the neo-goods share in total benefits varies considerably depending on the eligibility of new status: absolute or relative.

Keywords: new economy, old economy, goods of new economy, deviant-goods, innovation.

References:

1. Strelets, I. A. (2003). *Novaja ekonomika i informatsionnye tehnologii* [New economy and information technology]. Eksamen, Moscow, 254 p. (in Russ.).
2. Toffler, E. (2002). *Tretija volna* [Third wave]. Izdatelstvo AST, Moscow, 776 p. (in Russ.).
3. Menger, C. (1871). *Grundsätze der Volkswirtschaftslehre* [Bases of economic science]. W. Braumueller, Wien, 287 p. (in Deu.).
4. *Rukovodstvo Oslo* [Guides of Oslo] (2006). OESR, Moscow, 192 p. (in Russ.).
5. *About innovative activity*, Law of Ukraine. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (Accessed 12 Mai 2014) (in Ukr.).

УДК 631.1:339.727.22

Н. В. Близнюк, к.е.н.,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Анотація

У статті досліджено мотиваційну природу руху міжнародного капіталу, історичні аспекти і теоретичні основи міжнародного руху капіталів. Розроблено та запропоновано мотиваційну модель міжнародного інвестиційного процесу та систему мотиваційних чинників міжнародних інвестиційних процесів.

Встановлено, що в найближчій перспективі великий вплив на міжнародні інвестиційні процеси будуть мати такі основні мотиваційні чинники: 1) надлишок капіталів; 2) потреба у нових ринках збуту; 3) пошук резервів підвищення конкурентоспроможності; 4) міжнародний поділ праці; 5) транснаціоналізація економіки; 6) пошук сприятливих умов застосування капіталів; 7) політичні мотиви; 8) особисті мотиви.

Проведене дослідження дало змогу розробити рекомендації щодо систематизації мотиваційних чинників міжнародних інвестиційних процесів та запропонувати мотиваційну модель міжнародного інвестиційного процесу, а також систему класифікації мотиваційних чинників міжнародних інвестиційних процесів.

Результати дослідження доцільно застосовувати при розробці інвестиційних проектів із залучення міжнародних інвестицій.

Ключові слова: мотивація, чинник, інвестиції, транснаціоналізація, капітал.

Н. В. Блызнюк, к.э.н.,

Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ, г. Черновцы

ИССЛЕДОВАНИЕ СИСТЕМЫ МОТИВАЦИОННЫХ ФАКТОРОВ МЕЖДУНАРОДНЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ

Аннотация

В статье исследована мотивационная природа движения международного капитала, исторические аспекты и теоретические основы международного движения капиталов. Разработана и предложена мотивационная модель международного инвестиционного процесса и система мотивационных факторов международных инвестиционных процессов.

Установлено, что в ближайшей перспективе большое влияние на международные инвестиционные процессы будут иметь следующие основные мотивационные факторы: 1) избыток капиталов; 2) потребность в новых рынках сбыта; 3) поиск резервов повышения конкурентоспособности; 4) международное разделение труда; 5) транснационализация экономики; 6) поиск благоприятных условий применения капиталов; 7) политические мотивы; 8) личные мотивы.

Проведенное исследование позволило разработать рекомендации по систематизации мотивационных факторов международных инвестиционных процессов и предложить мотивационную модель международного инвестиционного процесса, а также систему классификации мотивационных факторов международных инвестиционных процессов.

Результаты исследования целесообразно применять при разработке инвестиционных проектов по привлечению международных инвестиций.

Ключевые слова: мотивация, фактор, инвестиции, транснационализация, капитал.

Постановка проблеми. Дослідження історичних аспектів і теоретичних основ міжнародного руху капіталів дає можливість з'ясувати зміст і характер мотивів, якими керуються інвестори, вкладаючи інвестиції в інші країни. З цією метою вченими було розроблено модель інвестиційної поведінки інвестора, яка включає п'ять елементів, і всі вони мотиваційного характеру: 1) мотивація нагромадження ресурсів; 2) мотивація використання нагромадженого капіталу; 3) мотивація вибору видів інвестування; 4) мотивація вибору внутрішніх і зовнішніх інвестицій; 5) мотивація вибору вітчизняного чи зарубіжного інвестування [1, с. 35].

Серед мотивів інвестиційної діяльності також можна виділити групи економічних, соціальних і психологічних.

Тому саме дослідження мотиваційної природи руху міжнародного капіталу є одним із найважливіших питань сучасної економічної діяльності будь-якої держави.

Аналіз досліджень і публікацій. Питаннями дослідження та пошуком шляхів максимального залучення міжнародного капіталу в економіку на сьогодні приділяється велика увага. Даними питаннями займаються такі вчені-економісти як: І. Бланк, В. Жорнік, О. Макєєва, Б. Жебрак, І. Носкова, М. Баскова, І. Анохов, А. Едвард-Сафаріан, Дж. Даннінг, П. Массе, А. Сміт та інші.

Однак у більшості наукових досліджень мало уваги приділено дослідженню та класифікації мотиваційних чинників та їх ролі в міжнародних інвестиційних процесах. Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напряму дослідження в науковому і практичному аспектах.

Постановка завдання. У даній статті необхідно дослідити природу мотиваційних чинників, які впливають на залучення міжнародного капіталу в економіку країн, та запропонувати шляхи їх оптимізації для максимального залучення капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для дослідження мотиваційної природи міжнародного руху капіталу важливе значення має з'ясування поняття «мотиваційний чинник», загального, єдиноприйнятого визначення якого, як показав аналіз літературних джерел, поки що немає. Одні автори вважають, що «мотив – це глибокий внутрішній спонукальний чинник, який зумовлений потребами суб'єкта і спонукає його до певних дій». Інші – це спонукання будь-чиєї діяльності, зумовлене об'єктивними потребами і передбачає не лише задоволення тієї чи іншої потреби, але також і вибір засобів для цього. Деякі дослідники наводять визначення терміна «мотивація» як внутрішнє чи зовнішнє спонукання економічного суб'єкта до діяльності з метою досягнення певних цілей [2, с. 492].

Аналіз визначень терміна «чинник» свідчить про більшу однорідність думок авторів. В одному випадку «чинник» визначається як «...комплекс показників, явищ, процесів, що формують і визначають функціонування ринкового механізму». За іншими визначеннями, «чинник – рухома сила економічних, виробничих процесів, що впливає на результат виробничої, економічної діяльності» [3, с. 194]. Отже, на нашу думку, визначення «мотиваційний чинник» можна сформувати як рухома сила, що спонукає іноземного інвестора до прийняття рішення щодо вкладення капіталу в ту чи іншу країну з метою досягнення певних цілей (отримання прибутку, поширення впливу, зменшення витрат тощо).

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

В. Жорнік і О. Макєєва вказують на такі основні групи мотиваційних чинників, що визначають рівень залучення іноземних інвестицій в країну: 1) пошук ринків збуту; 2) пошук ресурсів і активів; 3) пошук економічної ефективності. Автори також наводять перелік найважливіших економічних ознак країни-реципієнта [4, с. 254]. За даними обстеження американської фірми «Мак Гроу Хілл» більшість інвесторів (48%) вкладають капітал за кордон з метою розширення нових ринків, частина інвесторів (20%) – з метою досягнення високої рентабельності, решта (10%) – з метою пошуку сировини, дешевої робочої сили тощо [4, с. 25]. Називаються і такі мотиваційні чинники, як податкові пільги, економія транспортних витрат тощо.

На нашу думку, в найближчій перспективі збережеться визначальним вплив основних мотиваційних чинників, які діяли до останнього часу. До таких можна віднести: 1) надлишок капіталів; 2) потреба у нових ринках збуту; 3) пошук резервів підвищення конкурентоспроможності; 4) міжнародний поділ праці; 5) транснаціоналізація економіки; 6) пошук сприятливих умов застосування капіталів; 7) політичні мотиви; 8) особисті мотиви.

У сучасних умовах, вивозячи капітал за кордон, інвестори керуються такими мотивами, як: зниження собівартості та підвищення конкурентоспроможності продукції шляхом диверсифікації виробництва; можливість доступу до природних чи людських ресурсів для надійного забезпечення власного виробництв; подолання перешкод та завоювання нових ринків збуту своєї продукції, встановлення контролю над цими ринками, диверсифікація форм конкурентної боротьби; міркування геостратегічного характеру: перспективно вигідні позиції щодо джерел ресурсів, ринків збуту, ресурсних потоків тощо; можливість економічного усунення реальних або потенційних конкурентів.

Водночас визначальним, можна сказати – спонукальним, мотивом перетворення заощаджень підприємства в інвестиції є здатність нагромадженого капіталу (який спрямовується в інвестиційний процес) генерувати інвестиційний прибуток. З цим погоджується Б. Жебрак і І. Носкова, які стверджують, що «...кінцева мета яку переслідує підприємець, експортуючи капітал, полягає в отриманні більшого прибутку, ніж той, який він може отримати, вклавши кошти у себе в країні» [5, с. 20]. «Вирішальним чинником іноземного інвестування виступає збільшення норми і обсягу прибутку» [5, с. 17].

Подібних думок притримуються й інші економісти. «Роздуми про власний прибуток є єдиним мотивом, що спонукає власника капіталу інвестувати його», – зазначає А. Сміт [6, с. 317]. В. Хобта вважає, що «економічний інтерес в інвестиційній діяльності можна визначити як бажання потенційних

інвесторів отримати прибуток» [7, с. 37]. А.Бабо стверджує, що «...єдиним можливим критерієм визначення масштабів і напрямку інвестиційних процесів є отримання максимально можливого прибутку – якщо не в короткостроковій, то в середньо- і довгостроковій перспективі» [5, с. 96]. З цим погоджується і К. Тьюгендхет, який вважає, що «...компанія, виходячи на міжнародну арену з метою отримання більш високого прибутку, керується при цьому власними мотивами» [8, с. 20]. Т. Білоус трактує мету прибутку як фактор капіталізації і зазначає, що «...якими б не були мотиви інвестування, усі вони направлені у кінцевому випадку на забезпечення розширеного виробництва капіталу фірми, що означає зростання капітальної вартості підприємства. Це і є загальний знаменник різнопланових конкретних мотивів поведінки сучасної міжнародної компанії» [9, с. 108].

На думку М. Баскової та І. Анохова, «...найбільш поверховим і універсальним є мотив одержання грошового доходу, в якому б вигляді він не виражався. Ці властивості грошового мотиву полягають в тому, що він може слугувати способом реалізації мотивів більш фундаментального рівня» [10, с. 68]. При цьому М. Баскова та І. Анохов вважають, що економічні чинники стосуються насамперед умов, які визначають спосіб досягнення мети мотивації інвестування. Це і галузеві можливості інвестування, ефективність вкладення капіталу в різні сфери економіки, можливості продуктивних сил та інфраструктури ринку освоїти цей капітал і принести бажаний результат тощо [10, с. 71]. Більшість дослідників приходять до висновку, що інвестиції залежать від величини отриманого прибутку.

Виходячи з досліджень інвестиційних мотиваційних чинників, їх взаємозв'язку з суб'єктами та об'єктами інвестиційної діяльності, цільової орієнтації, нами розроблена мотиваційна модель міжнародного інвестиційного процесу (рис. 1) та система класифікації мотиваційних чинників міжнародних інвестиційних процесів (рис. 2).

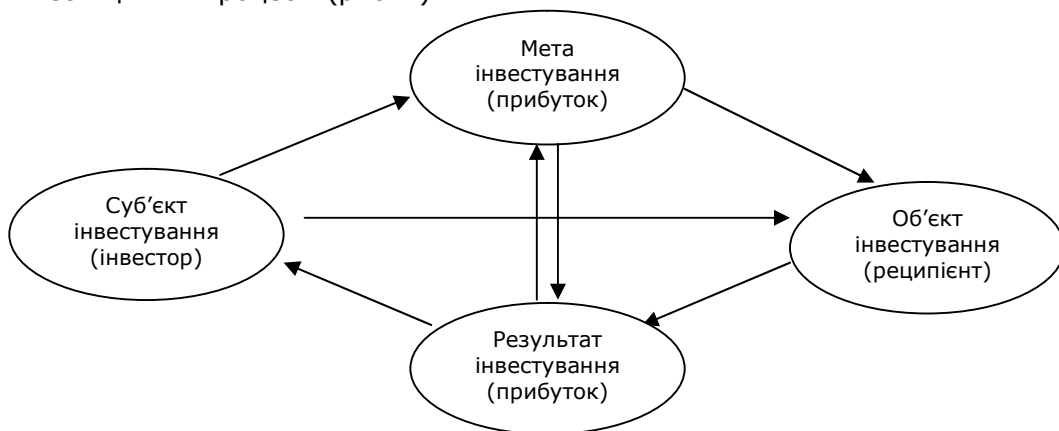

Рис. 1. Мотиваційна модель міжнародного інвестиційного процесу

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

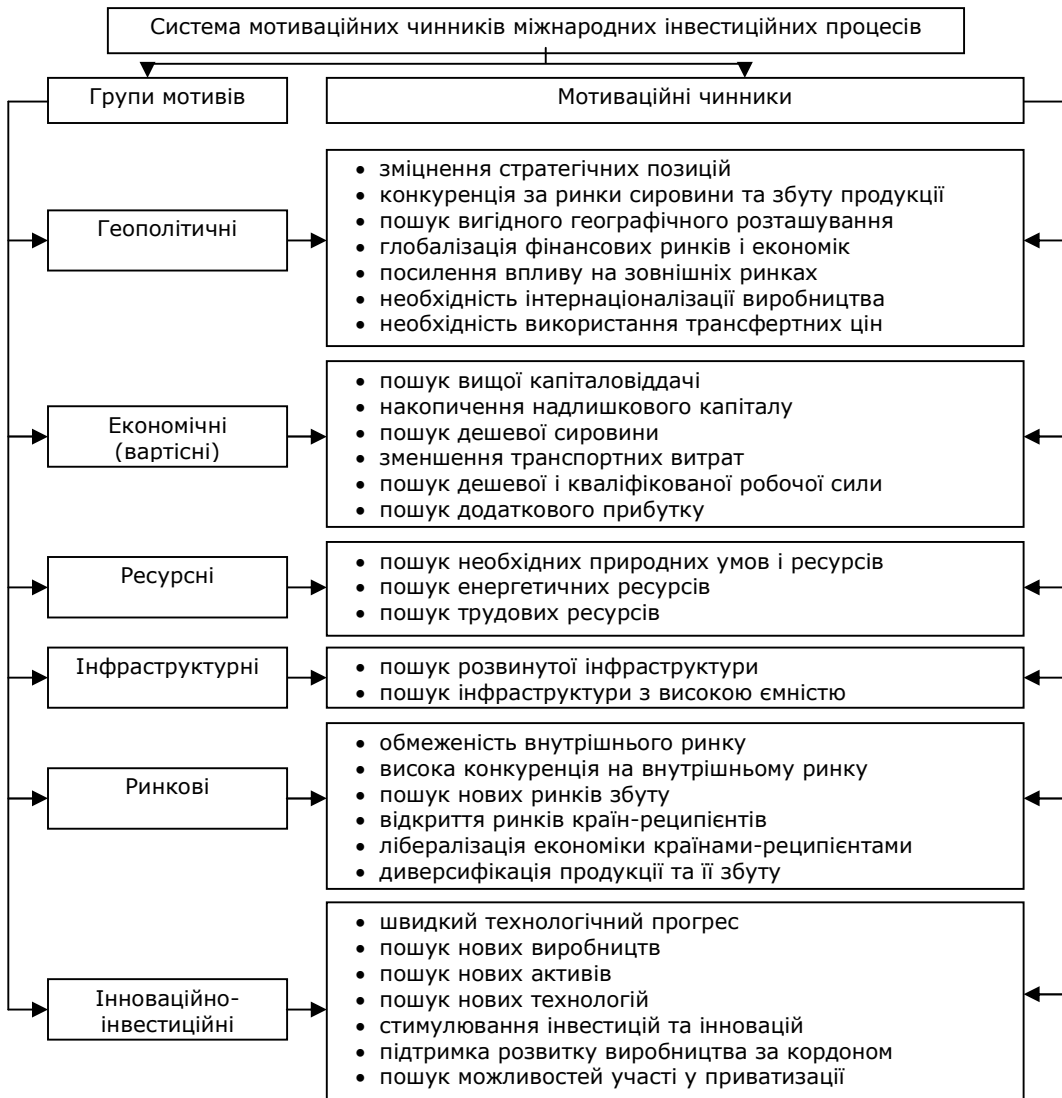

Рис. 2. Система мотиваційних чинників міжнародних інвестиційних процесів

Висновки з даного дослідження. Таким чином, міжнародний рух капіталу за період його системного дослідження пройшов великий шлях і багато етапів еволюційного розвитку. Мотиваційна природа міжнародного руху капіталу може бути різною. Найважливішими віхами найбільш прискореного і широкомасштабного зростання міжнародних інвестиційних процесів слід назвати: 1) розвиток капіталізму; 2) виникнення і розвиток транснаціональних корпорацій (ТНК); 3) лібералізація національних економік, відкриття ринків і запровадження вільних режимів руху капіталів; 4) ринкова трансформація економік країн колишньої соціалістичної системи.

Для більш глибокого пізнання міжнародних інвестиційних процесів, формування системи впливу на їхню поведінку важливе значення має дослідження системи і структури мотиваційних чинників цих процесів.

Систему мотиваційних чинників міжнародних інвестиційних процесів, на нашу думку, слід розглядати як їх сукупність за такими основними класифікаційними ознаками: 1) базові ресурсні; 2) інфраструктурні; 3) ринкові; 4) інноваційно-інвестиційні; 5) геополітичні; 6) економічні (вартісні) чинники. Головним (генеральним) мотиваційним чинником вкладення іноземним інвестором свого капіталу в інші країни є отримання прибутку.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Финансовый менеджмент / И. А. Бланк. – К.: МП «ИТЕМ ЛТД», «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 2005. – 448 с.
2. Філософський словник / Під ред. В. І. Шинкарука. – К.: Головна редакція Української Радянської енциклопедії, 1986. – 797 с.
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2. / Ред. кол.: С. В. Мочерний та ін. – К.: Академія, 2001. – 848 с.
4. Жорник В. М. Перспективы привлечения иностранных инвестиций в Украину (теория и практика) : [монография] / В. М. Жорник, О. А. Макеева. – Одесса: Астропринт, 2012. – 520 с.
5. Жебрак Б. А. Иностранный капитал в промышленно развитых капиталистических странах / Б. А. Жебрак, И. Я. Носкова. – М.: Международные отношения, 1971. – 176 с.
6. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М.: Государственное социально-экономическое издательство, 1935. – Т.1.– 372 с.
7. Хобта В. М. Мотивация и стимулирование инвестиционной деятельности. Инвестиции: ресурсы, механизмы, стимулирование / В. М. Хобта. – Донецк: ИЕП НАН Украины, 2007. – С. 36-41.
8. Тьюгендхэт К. Международные монополии / К. Тьюгендхэт; Пер. с англ. под ред. М. М. Максимовой. – М.: Прогресс, 1974. – 292 с.
9. Белоус Т. Я. Международные монополии и вывоз капитала / Т. Я. Белоус. – М.: Наука, 2002. – 320 с.
10. Баскова М. К. Мотивация инвестиционной деятельности / М. К. Баскова, И. В. Анохов. – Иркутск: Изд-во ИГЭА, 2001. – 188 с.

**Nadiya Blyznyuk, Candidate of Economic Sciences,
Chernivtsi Trade and Economic Institute of KNTEU, Chernivtsi**

**STUDY OF MOTIVATIONAL FACTOR
OF INTERNATIONAL INVESTMENT PROCESS**

Annotation

The article investigates the motivational nature of international capital movements and historical aspects of the theoretical foundations of the international movement of capital. A motivational model of international investment process and system of motivational factors of international investment processes are developed and proposed.

It was established that in the nearest future a big impact on the international investment process will have the following main motivational factors: 1) the excess of capital, 2) the need for new markets, 3) search for reserves competitiveness, 4) international division of labor, 5) the transnationalization of the economy, 6) search of favorable conditions of application of capital, 7) political motives, 8) personal motives.

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

The study allowed the development of recommendations for systematizing motivational factors of international investment processes, and offer a motivational model of international investment process, as well as the classification system of motivational factors of international investment processes.

Results of the study are expedient to be used during developing of investment projects to attract international investment.

Keywords: motivation, factor, investment, transnationalization, capital.

References:

1. Blank, I.A. (2005). *Finansovyj menedzhment* [Financial management]. IM "YTEM LTD", "London United Trade Limited", Kyiv, 448 p. (in Russ.).
2. In Shynkaruk, V.I. (Ed.) (1986). *Filosofs'kyj slovnyk* [Philosophical Dictionary]. Home Edition Ukrainian Soviet Encyclopedia, Kyiv, 797 p. (in Ukr.).
3. Mochernyy, S.V. et al. (2001) *Ekonomichna entsyklopediia* [Economic Encyclopedia], 2nd ed. Academia, Kyiv, 848 p. (in Ukr.).
4. Zhornik, V.M., Makeeva, O.A. (2012). *Perspektivy privitychenija inostrannykh investitsij v Ukrainu (teorija i praktika)* [Prospects Attraction Foreign investment to Ukraine (Theory and Practice)]. Astroprint, Odessa, 520 p. (in Russ.).
5. Jebrak, B.A., Noskova, I.J. (1971). *Inostrannyj kapital v promyshlenno razvitykh kapitalisticheskikh stranah* [Foreign capital in the industrialized capitalist countries]. Moscow, 176 p. (in Russ.).
6. Smith, A. (1935). *Issledovanie o prirode i prichinah bogatstva narodov* [Research about the nature and the reasons of wealth of the people]. Moscow, 372 p. (in Russ.).
7. Hobta, V.M. (2007). *Motivacija i stimulirovanie investicionnoj dejatel'nosti. Investicii: resursy, mehanizmy, stimulirovanie* [Motivating and encouraging investment. Investment: resources, mechanisms, incentives]. YEP National Academy of Sciences of Ukraine, Donetsk, pp. 36-41(in Russ.).
8. Tugendhat, K. (1974). *Mezhdunarodnye monopolii* [International monopolies]. Progress, Moscow, 292 p. (in Russ.).
9. Belous, T.Y. (2002) *Mezhdunarodnye monopolii i vyvoz kapitala* [International monopolies and the export of capital]. Nauka, Moscow, 320 p. (in Russ.).
10. Baskov, M.K., Anohov, I.V. (2001). *Motivacija investicionnoj dejatel'nosti* [Motivation investing activities]. YHEA, Irkutsk, 188 p. (in Russ.).

